

Секція: Стратегічне управління підприємствами.

ТРАНСНАЦІОНАЛЬНІ КОРПОРАЦІЇ ЯК ПРОВІДНА ФОРМА КОНЦЕНТРАЦІЇ КАПІТАЛУ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Т.А. Нікітіна, к.е.н.

Національний університет харчових технологій

Процес глобалізації економіки – це функціонування економік окремих країн у рамках єдиної, взаємозалежної економічної системи. Протягом останніх тридцяти п'яти років спостерігається тенденція до подальшої швидкої глобалізації економіки світу. Глобалізація може бути визначена як процес, пов'язаний з зростаючою економічною відкритістю, ростом економічної взаємозалежності та з поглибленням інтеграції у світову економіку.

Економічна відкритість не обмежується одними лише торговими, інвестиційними та фінансовими потоками. Вона поширюється і на товарні відносини і на потоки послуг, технологій, інформацій та ідей, що переміщуються через міждержавні кордони. Крім того, економічна взаємозалежність асиметрична. Її висока взаємозалежність країн промислово розвинутого світу при значній залежності країн що розвиваються від промислово розвинутих країн та набагато меншою взаємозалежністю між країнами світу що розвиваються. В ситуації взаємозалежності вигоди підтримки зв'язків та витрати їх порушення приблизно однакові для обох партнерів. А в тих випадках, коли такі вигоди та витрати для партнерів неоднакові, можна казати о положенні залежності.

Процес глобалізації світової економіки викликав глибокі зрушення в міжнародній обстановці. Зріс розрив в рівні доходів між країнами та групами населення. Економічна нерівність посилилась. Глобальна конкуренція спонукала крупні міжнародні фірми посилити свої позиції на ринку за рахунок

злиттів та поглинань. Посилилось суперництво між країнами за експортні ринки та іноземні капіталовкладення.

Процес глобалізації сприяв появі транснаціональних корпорацій (ТНК), які домінують у світовій економіці у сферах інвестицій, виробництва і торгівлі, і міжнародні банки або фінансові посередники, які контролюють світ фінансів. Слід зазначити, що процеси глобалізації економіки неоднозначно впливають на економіку приймаючих країн і країн базування ТНК. Існує багато як позитивних так і негативних чинників. Лібералізація руху капіталів й економічної діяльності ТНК сприяє підвищенню технологічного рівня виробництва, появі на ринку нових товарів і послуг, зниженню середніх витрат виробництва, але в той же час зростає залежність національних економік від діяльності ТНК. Загрозою для національних економік є і те, що для міжнародного бізнесу головною метою є максимізація прибутку і можлива ситуація, що для здійснення цієї мети будуть впровадженні дії які призведуть до посилення негативних економічних і соціальних наслідків для приймаючих країн. ТНК своєю діяльністю закріплюють перерозподіл світового продукту на користь провідних ринкових країн.

Особливу роль ТНК відіграють і в Україні: мають змогу активно впливати на процеси приватизації, реструктуризації виробництва, оновлення технологічної бази, формують моделі участі держави у процесах міжнародної кооперації і міжнародного поділу праці.

Отже, процеси глобалізації несуть за собою як позитивні так і негативні наслідки і необхідно так побудувати свою стратегію, щоб максимізувати позитивні наслідки і мінімізувати негативні. Саме держава повинна розробити стратегію на внутрішньоекономічному і на зовнішньоекономічному рівнях при економічній та політичній взаємодії зі світом. Треба розробити економіко – математичні моделі за допомогою яких розраховувати ймовірні наслідки будь – яких глобальних процесів і вже спираючись на отриманні результати приймати рішення. Окрім цього держава повинна проводити таку політику з міжнародним капіталом, яка сприяла б поліпшенню розподілу вигід від

міжнародної економічної взаємодії, обережно проводити макроекономічну політику, враховуючи всі наслідки глобальних процесів, звести до мінімуму соціальні витрати, які пов'язані з глобалізацією.